

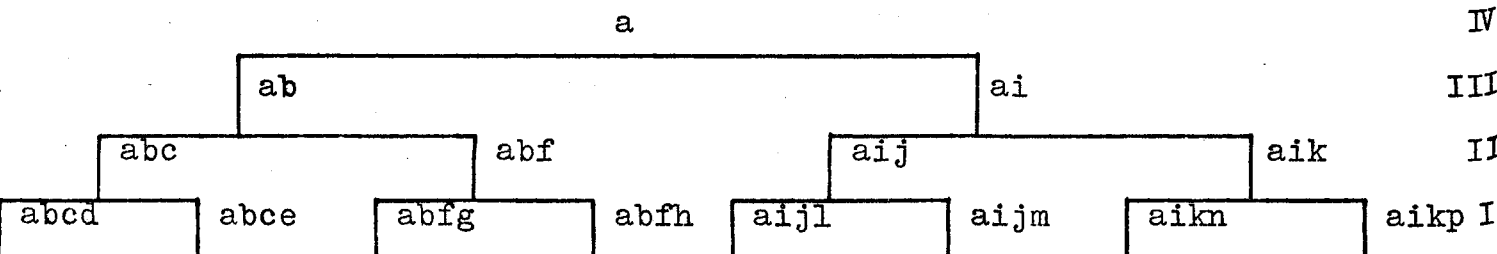
HELP, IK VERZUIP!

door

A. Verduin

Het is mij niet duidelijk of Ruud Bank zich nu wel of niet kan

verenigen met mijn naschrift bij de bijdrage van de heer Breure in CB 186. Daarom nog even het volgende. De phylogenetische systematiek vertoont overwegend driesprongen. Daarmee bedoel ik dat een soort zich op een vertakkingspunt zelden in meer dan twee soorten splitst. Bijgevolg ziet een intrinsieke ordening er in principe als volgt uit:

De acht soorten van Niveau I bezitten alle het kenmerk a, en verschillen wat betreft dit kenmerk van alle andere verwante soorten. Op grond daarvan nemen we aan (dit is en blijft een onderstelling zolang het om een enkel kenmerk gaat) dat a een synapomorph kenmerk is. Op dezelfde wijze zijn we tot de conclusie gekomen dat ook b, c, f, i, j en k als synapomorphe kenmerken van lager niveau mogen worden beschouwd. De kenmerken d, e, g, h, l, m, n en p zijn soortkenmerken. Het opsporen van deze kenmerken is wat ik noemde wetenschap van de bovenste plank. Maar hoe nu verder? Stel dat, zoals vaak het geval zal zijn, niveau I uit goed "uitontwikkelde" soorten bestaat. Dan is het uit oogpunt van phylogenetische systematiek voor de hand liggend om niveau II met dat van de subgenera, en niveau III met dat van de genera te identificeren. Dat zou betekenen dat, als eenmaal alle phylogenetische verbanden bekend zijn, een genus ten hoogste vier soorten zal bevatten, doch vaak ook minder. Palaeontologen zouden aan soorten boven het III-niveau zelfs geen genus-naam meer kunnen geven. Kortom, bezint eer ge begint met het introduceren van een te vergaande identificatie van nomenclatuur en phylogenetische systematiek. Dit klemte meer omdat er een zinvol alternatief is. Daarbij worden begrippen als subgenus, genus enz. weliswaar eveneens gekoppeld aan de aanwezigheid van een (of meer) synapomorphe kenmerken, maar wordt het corresponderende phylogenetisch niveau niet van tevoren vastgelegd. Zodoende behoudt men de vrijheid om in elk geval afzonderlijk te bepalen welk niveau men het geschiktste acht. Het behoeft geen betoog dat in mijn visie deze extra vrijheid in dienst moet worden gesteld van een binnen redelijke grenzen stabiele nomenclatuur. Gebeurt dat niet, dan dreigen we te verzuipen in een nomenclatorische chaos. Misschien is het reeds te laat. Ik althans begin het al aardig benauwd te krijgen, maar dat wist U al wel van de titel. De gezochte hulp, of zo U wilt troost, heb ik in kuud banks verhaal niet kunnen vinden. Als ik hem goed begrijp, acht hij elk nieuw synapomorph kenmerk voldoende reden om het phylogenetisch model bij te stellen, in de hoop dat ieder nieuw model een betere benadering van de realiteit is dan het voorgaande. Dat lijkt mij het intrappen van een open deur. Onduidelijk blijft waarom het bijstellen van het phylogenetisch model steeds gepaard moet gaan met nomenclatorische veranderingen. Ik ontken niet dat er verband tussen beide begrippen is, maar zie het nut niet in van het sterke verband dat sommigen kennelijk vanzelfsprekend vinden, of blijkens hun publicaties althans aanvaarden. Nomenclatuur en phylogenie dienen geheel verschillende doelen. Eerstgenoemde dient om de ons omringende natuur te benoemen, de tweede om verbanden tussen de benoemde grootheden vast te leggen. Er zou niets aan de hand zijn als niet toevallig als eerste naam van elke soort de naam van het genus in plaats van die van de dochter van de groenteboer van de auteur gekozen was. Stel U eens voor wat een verwarring het zou geven als de heer A.W. Janssen morgen P.S. Janssen, overmorgen Q.T. Janssen zou heten, enz. Zou hij dan nog zeggen dat stilstand achteruitgang is? Mij lijkt het hoogst hinderlijk, en daarom ben ik voor een stabiele nomenclatuur. Binnen redelijke grenzen, uiteraard, maar dat is een ander vers.